

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра теорії та методики музичного мистецтва

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з наукової роботи
Н. М. Віннікова

«10.» жовтня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВИЙ СЕМІНАР

для аспірантів

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

освітньо-наукового рівня «доктор філософії»

освітньо-наукової програми 011 Освітні, педагогічні науки

спеціалізації «теорія і методика навчання (музика)»

Київ – 2018

Розробник:

Олексюк Ольга Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Викладач:

Олексюк Ольга Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні
кафедри кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Протокол від 03.10.2018 р. № 21

Завідувач кафедри _____ (О.М. Олексюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми
(керівником групи забезпечення) О.М. Олексюк, педагогічні науки
(назва освітньої програми)

____.____. 2018 р.

Керівник освітньо-наукової програми _____ (Л.Л. Христюк)

Робочу програму перевірено

«04». 10.2018 р.

Завідувач аспірантури, докторантури _____ О. В. Плющик

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № ____
підпис П.І.Б.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	3	3
Семестр	5	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	60	16
Самостійна робота	60	104
Форма семестрового контролю	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» досвіду дослідницької діяльності через розуміння її теоретико-методологічних засад, розвиток і саморозвиток професійної дослідницької компетентності.

Завдання:

- сформуванню світоглядну позицію у здобувачів наукового ступеня «доктор філософії»;
- спрямувати здобувачів на постійний пошук діалогічної істини
- забезпечити оптимальні умови для самореалізації учасників наукового семінару;
- сформуванню механізм зворотного зв'язку у спільній дослідницькій діяльності «науковий керівник - аспірант»;
- оволодіти системним стилем мислення як принципом сучасної педагогічної науки;
- розвиток у аспірантів умінь опрацьовувати різні інформаційні джерела.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті опрацювання змісту навчальної дисципліни «Науковий семінар» аспіранти **набувають умінь та навички, формують загальнопрофесійні компетентності щодо:**

1. Осмислювати загальні основи педагогічної науки.
2. Розуміти теоретичну та методичну діяльність вченого-дослідника.
3. Розуміти сутність основних категорій теорії та методики музично-педагогічної освіти, особливостей їх реалізації у діяльності науковців.
4. Усвідомлювати основні вимоги до дослідницької компетентності викладача.

5. Уміти виділяти теоретичні аспекти наукової діяльності, оцінювати коректність і результативність наукової діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль І. «Методологія наукового музично-педагогічного дослідження»					
Тема 1. Логіка побудови музично-педагогічного дослідження	20	-	10	-	10
Тема 2. Види дослідницької музично-педагогічної діяльності	20	-	10	-	10
Тема 3. Сутність та структура методологічного аналізу	20	-	10	-	10
Тема 4. Принципи здійснення методологічного аналізу	20	-	10	-	10
Тема 5. Методи методологічного аналізу	20	-	10	-	10
Тема 6. Вимоги до оформлення бібліографії наукового дослідження	20	-	10	-	10
Разом	120	-	60	-	60

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль І. «Методологія наукового музично-педагогічного дослідження»					
Тема 1. Логіка побудови музично-педагогічного дослідження	18	-	2	-	16

Тема 2. Види дослідницької музично-педагогічної діяльності	18	-	2	-	16
Тема 3. Сутність та структура методологічного аналізу	18	-	2	-	16
Тема 4. Принципи здійснення методологічного аналізу	18	-	2	-	16
Тема 5. Методи методологічного аналізу	24	-	4	-	20
Тема 6. Вимоги до оформлення бібліографії наукового дослідження	24	-	4	-	20
Разом	120	-	16	-	104

6. Контроль навчальних досягнень

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
			Кількість одиниць до розрахунку	Максимальна кількість балів за вид діяльності
1	Відвідування семінарських занять	1	30	30
3	Виконання завдань для самостійної роботи	10	6	60
4	Робота на семінарських заняттях	10	30	300
	Максимальна кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	390

Умовою зарахування проходження дисципліни «Науковий семінар» є отримання аспірантом не менше 65-ти балів за результатами всіх видів означених робіт.

7. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Логіка побудови музично-педагогічного дослідження (10 год)

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Розкрити сутність музично-педагогічного дослідження. Написати програму наукового музично-педагогічного дослідження з обраної теми.

Тема 2. Види дослідницької музично-педагогічної діяльності (10 год)

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Охарактеризувати один з видів дослідницької музично-педагогічної діяльності. Написати рецензію на наукову статтю.

Тема 3. Сутність та структура методологічного аналізу (10 год)

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Охарактеризувати сутнісні ознаки методологічного аналізу та довести його ефективність на прикладі одного з наукових досліджень.

Тема 4. Принципи здійснення методологічного аналізу (10 год)

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Охарактеризувати принципи здійснення методологічного аналізу на прикладі одного з наукових досліджень.

Тема 5. Методи методологічного аналізу (10 год)

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Охарактеризувати теоретичні та емпіричні методи методологічного аналізу.

Тема 6. Вимоги до оформлення бібліографії наукового дослідження (10 год)

1. Опрацювати наукову літературу з теми.
2. Навести приклади різного оформлення бібліографічних списків, використовуючи матеріали наукових статей, посібників тощо.

7. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. **Гончаренко С.У.** Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення / С.У. Гончаренко. – Рівне: Волинські обереги, 2012. – 192 с. ISBN 978-966-416-288-0
2. **Загвязинский В.И.** Методология и методы психолого-педагогического исследования : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.И. Загвязинский, Р. Атаханов. – 3-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 208 с. ISBN 5-7695-3033-2
3. **Комаровська О.А.** Художньо обдарована особистість: сутність, реалії, розвиток: Монографія / Оксана Анатоліївна Комаровська. – Івано-Франківськ: НАІР, 2014. – 412 с. ISBN 978-966-2716-39-9
4. **Краевский В.В.** Методология педагогики: новый этап : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.В. Краевский, Е.В. Бережнова. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 400с.
5. **Коржуев А.В., Попков В.А.** Научное исследование по педагогике: теория, методология, практика: Учебное пособие для слушателей системы дополнительного профессионального образования преподавателей высшей школы. – М.: Академический Проект: Трикта, 2008. – 287 с. – (Gaudeamus).
6. **Олексюк О.М.** Музична педагогіка: навч. посіб. / О.М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.
7. **Олексюк О.М.** Розвиток духовного потенціалу особистості у постнекласичній

мистецькій освіті : [монографія] / Олексюк О.М. – К. : Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2017. – 192 с. ISBN 978-617-658-035-5

8. **Олексюк О.М., Ткач М.М.** Педагогіка духовного потенціалу особистості : сфера музичного мистецтва : навч. посіб. / О. М. Олексюк, М. М. Ткач. – К. : Знання України, 2004. – 264 с.

9. **Олексюк О.М., Ткач М.М., Лісун Д.В.** Герменевтичний підхід у вищій мистецькій освіті: колект. монограф. / О.М. Олексюк М.М. Ткач Д.В. Лісун – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 164 с.

10. **Падалка Г.М.** Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). – К.: освіта України. 2008. – 274 с.

11. **Ростовський О.Я.** Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640 с.

12. **Черкасов В.Ф.** Музично-педагогічна освіта України на межі двох тисячоліть (1991–2010 рр.). Навч. посібник. – Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД», 2011. – 380 с. ISBN 978-966-189-054-0.

13. **Черкасов В.Ф.** Теорія і методика музичної освіти: [підручник] / Володимир Черкасов – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – 528 с.

Додаткова література:

1. **Выготский Л.С.** Психология искусства / Л. С. Выготский. – М. – Педагогика, 1987. – 150 с.

2. **Кевішас І.** Становлення музичної культури школяра. Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2008. – 288 с. ISBN 978-966-8861-78-9

3. **Крюкова В.В.** Музыкальная педагогика / В. В. Крюкова. – Ростов н/Д. : Феникс, 2002. – 288 с.

4. **Маслоу А.** Самоактуализация личности и образование / А. Маслоу. – К. – Д., 1994. – 49 с.

5. **Масол Л.М.** Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія / Л.М.Масол. – К. Промінь, 2006. – 432 с. Бібліограф. ISBN 966-8512-14-6

6. **Медушевский В.В.** Онтологические основы интерпретации музыки / В.В. Медушевский // Интерпретация музыкального произведения в контексте культур. – М., 1994. – С. 3 – 10.

7. Основы педагогического мастерства : уч. пос. / Под ред. И. А. Зязюна. – К. : Просвещение, 1989. – 302с.

8. **Отич О.** Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання / О. Отич. – Полтава : Інтер Графіка, 2005. – 200 с.

9. **Ростовський О.Я.** Музична педагогіка. Навчальні програми, методичні рекомендації та матеріали: навч. посібник / О. Я. Ростовський. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2008. – 191 с.

10. **Тушева В.В.** Основи наукових досліджень: Навчальний посібник/ В.В.Тушева, УМО НАПН України. – Харків: «Федорко», 2014. – 408 с. ISBN 978-966-2785-82-1

11. **Jadwiga Uchyla-Zroski** Wartosci w muzyce. Interpretacja w muzyce jako proces tworczy / Jadwiga Uchyla-Zroski / Wydawnictwo Uniwersytetu Slaskiego, Katowice 2013. – 348 p.

ДОДАТОК

до робочої програми навчальної дисципліни «Науковий семінар»

Плани семінарських занять

Семінар 1. Логіка побудови музично-педагогічного дослідження (10 год)

Характер музично-педагогічного дослідження залежить від логіки його побудови. Етапи конструювання логіки дослідження: 1) «настановчий»; 2) власне дослідницький; 3) оформлювальний.

Програма дослідження складається в такому порядку: формулювання об'єкту дослідження – виявлення суперечностей – предмет дослідження – тема дослідження – мета – завдання – гіпотеза – методологічна основа. Однозначність термінологія в науковому дослідженні.

Література основна: 2, 4, 5, 6.

Література додаткова: 3, 5, 10.

Семінар 2. Види дослідницької музично-педагогічної діяльності (10 год)

Дослідження в педагогіці – процес і результат наукової діяльності, спрямований на отримання суспільно значущих нових знань про закономірності, структуру та механізми організації освітнього процесу, його принципи, методи та форми організації.

Види дослідницької діяльності музично-педагогічного характеру. *Дисертація* - результати наукової роботи, підготовленої для публічного захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії або доктора наук. *Монографія* - наукова робота одного учасника або колективна праця авторського колективу, в якому більш-менш докладно викладається одна наукова проблема. *Навчальний посібник* - навчальне видання, в якому систематично викладаються основи знань в певній предметній області, призначене для навчання студентів і учнів. *Тези наукових доповідей*, опубліковані у пресі, - це короткий виклад певних ідей і положень, відображених в науковій праці. *Наукова стаття* розкриває конкретні питання теоретичної і прикладної роботи дослідника. *Рецензія* - критичний розгляд одного або декількох (оглядова рецензія) творів в світлі вимог, які здавалися рецензента обов'язковими. *Методичні рекомендації* - оформляються у вигляді порад про те, як ефективніше використовувати результати дослідження при вирішенні соціально-педагогічних завдань. *Науковий звіт (звіт по НДР)* - офіційна форма представлення результатів наукової роботи творчого колективу вчених. Виконується у вигляді докладного опису завдань, методики, змісту, ходу і результатів пошукової роботи.

Література основна: 2, 4, 5, 6.

Література додаткова: 3, 5, 10.

Семінар 3. Сутність та структура методологічного аналізу (10 год)

Методологічний аналіз включає сукупність принципів, методів, дослідницьких засобів, спрямованих на вирішення музично-педагогічних

проблем. Його мета – багаторівневе теоретичне обґрунтування досліджуваної проблеми, спрямоване на отримання ефективного результату. *Рефлексія* як основний показник методологічного аналізу.

Структура методологічного аналізу: філософський рівень; загальнонауковий рівень; конкретно-науковий рівень; технологічний рівень.

Література основна: 2, 4, 5, 6.

Література додаткова: 3, 5, 10.

Семінар 4. Принципи здійснення методологічного аналізу (10 год)

Принципи методологічного аналізу – вихідні положення, які безпосередньо зумовлені специфічним характером діяльності вчителя музичного мистецтва в її логічному, психологічному та професійно-змістовому аспектах.

Принципи методологічного аналізу: 1) взаємозв'язок об'єктивного і суб'єктивного; 2) професійна спрямованість; 3) єдність філософського, загальнонаукового, конкретно наукового та технологічного рівнів методологічного аналізу.

Література основна: 2, 4, 5, 6.

Література додаткова: 3, 5, 10.

Семінар 5. Методи методологічного аналізу (10 год)

Емпіричні методи дослідження як основа здійснення методологічного аналізу: педагогічне спостереження; метод бесіди; метод опитування; анкетування; вивчення музично-педагогічного досвіду.

Теоретичні методи дослідження пов'язані з теоретичними знаннями та зумовлені ними: узагальнення; змістова абстракція; системність.

Література основна: 2, 4, 5, 6.

Література додаткова: 3, 5, 10.

Семінар 6. Вимоги до оформлення бібліографії наукового дослідження (10 год)

Бібліографічний апарат – ключ до джерел, якими користується автор дослідження. *Бібліографічний список (список використаних джерел)* включає бібліографічні записи використаних, цитованих у дослідженні праць, а також праць що рекомендуються для подальшого опрацювання теми.

Способи побудови бібліографічних списків: алфавітний порядок прізвищ авторів чи назв джерел; за хронологією; за тематикою; за видами видань; за характером змісту; змішані.

Види бібліографічних посилань за місцем в тексті документу: розміщені всередині тексту; винесені як зноски (в нижній полосі сторінки документу); виноски (за текстом документу).

Література основна: 2, 4, 5, 6.

Література додаткова: 3, 5, 10.